

کوتاه‌تر از گزارش

مشارکت اجتماعی
برای رشد فرزندآوری

محمد احمدی‌نژاد
شلمانی

جام جم

«فرزند کمتر، زندگی بهتر» این شعار است که در دهه ۷۰ و اوایل دهه ۸۰ همراه با اتخاذ تدابیری نامناسب باعث شد نرخ باروری در ایران به طرز شگفت‌آوری کاهش یابد. برخلاف دولت‌ها اما مقام معظم رهبری همواره نسبت به مساله کاهش رشد جمعیت ابراز نگرانی کرده‌اند. ایشان به‌طور مستقیم بیش از ۳۰ مرتبه از این مساله گلایه کرده‌اند، اما تاکنون مسؤولان دستگاه‌های اجرایی توجه کافی به هشدارهای رهبر معظم انقلاب نشان نداده‌اند. به همین دلیل، سه‌شنبه هفته گذشته نشست هم‌اندیشی «راهکارهای مردمی و تسهیل فرزندآوری» برگزار شد و حضارن در این نشست تأکید کردند در شرایط کنونی مواسات و مشارکت اجتماعی می‌تواند نقش مهمی در اصلاح ساختار جمعیتی کشور داشته‌باشد.

دکتر مریم اردبیلی، پزشک و آینده‌پژوه حوزه جمعیت که ازجمله سخنران این همایش بود، با اشاره به دو دهه عقب‌ماندگی کشور در زمینه فرزندآوری عنوان کرد: در حال از دست دادن فرصت طلایی رشد جمعیت هستیم و نرخ باروری به ۱/۷ رسیده است، البته با ترغیب، حضور و مشارکت مردم با کمترین هزینه به رشد قابل توجهی دست خواهیم یافت. به‌شرط این‌که از ظرفیت زنده‌شده مساوات، همدلی و کار خیر در زمینه کاهش نرخ جمعیتی نیز به‌درستی استفاده شود. او با تأکید بر نقش خیران در حل مشکلات اقتصادی زوج‌هایی که شرایط فرزنددار شدن را ندارند گفت: بسیاری از خانواده‌ها به دلیل نداشتن ثبات شغلی، درآمد مالی و بیماری کرونا فرزندآوری را به تأخیر انداخته‌اند، اما با ارائه راهکارهای ساده‌ای مانند حمایت خیرین در تأمین پوشک و تهیه مواد غذایی مورد نیاز کودک، می‌توان این دغدغه‌ها را تا حد زیادی برطرف کرد.

حجت‌الاسلام علی ابو ترابی، عضو شورای راهبری جمعیت نیز در این نشست تأکید کرد در شرایط امروز فرهنگ‌سازی برای ترغیب خانواده‌ها به فرزندآوری باید با محور علمی، القایی و اقناعی پیش برود تا بتواند اثرگذار باشد. او در این زمینه به سیاست‌های اجرایشده در اروپا برای رشد فرزندآوری نیز اشاره کرد و گفت: در برخی کشورهای اروپایی، ارائه مشوق‌های اقتصادی برای فرزندآوری مورد توجه قرار گرفت و باعث شد نرخ باروری از ۱/۲ به ۱/۷ برسد. اما در کشورمان همچنان مردم تصور می‌کنند در صورت داشتن یک یا دو فرزند، بهتر می‌توانند کودک خود را تربیت کنند، تصویری که حتماً باید اصلاح شود. در بخش دیگری از نشست هم‌اندیشی راهکارهای مردمی و تسهیل فرزندآوری نیز حجت‌الاسلام محمدحسین ندیمی، مدیر مؤسسه اندیشه مسطور که در زمینه کاهش نرخ جمعیت کتاب‌هایی کاربردی را به چاپ می‌رساند، با اشاره به خطرات ناشی از کاهش جمعیت تصریح کرد: متأسفانه این روزها شرایط طوری است که با توجه به مشکلات اقتصادی کشور، اگر به مردم بگوییم یک فرزند اضافه کنند، انگار روی اعصابشان راه‌رفته‌ایم. البته جای خوشبختی است که اکنون در زمان طلایی به سر می‌بریم، اما شاخص‌ها نگران‌کننده است و از این حکایت دارد که نرخ مولیداز سال ۹۴ به‌عنوان به کاهش است. او با اشاره به وجود حدود سه میلیون زوج نابارور در کشور، عنوان کرد: زوج‌های ناباروری که علاقه‌مند به فرزندآوری هستند، ولی توان مالی برای درمان خود را ندارند، باید حمایت خیران قرار گیرند، چراکه بر اساس آمارهای وزارت بهداشت در کشور ما حداقل ۲۰ درصد زوج‌های نابارور به‌طور کامل درمان خواهند شد.

مساله‌ای که ابتلای کودکان به کرونا را مهم‌تر می‌کند این است که آنها در تمام مدت ناقل بودند نشان بدون علامت هستند، همین موجب می‌شود در صورت ابتلا، برای تشخیص بیماری آنها اقدام نشود و این باعث سرایت ویروس به کل خانواده می‌شود

عکس:

فارس

برپایی جشن شور عاطفه‌ها تا ۱۱ مهر

ابوالفضل پرپنچی، مدیرکل کمیته امداد استان تهران گفت: جشن شور عاطفه‌ها که به‌منظور تأمین مایحتاج تحصیلی دانش‌آموزان نیازمند برپاشده تا روز جمعه ۱۱ مهر ادامه دارد. وی با اشاره به این‌که یکی از مشکلات دانش‌آموزان نیازمند کمبود وسایل آموزش از راه دور در زمان شیوع ویروس کووید-۱۹ است، افزود: بیش از ۱۷ هزار دانش‌آموز و دانشجوی تحت حمایت کمیته امداد استان تهران قرار دارند. /فارس

زیاله‌های عفونی سر از شهر درآورد

حسین حیدریان، معاون پرارزش و دفع سازمان شهرداری تهران گفت: مشاهدۀ پسماندها در سطل‌های زیاله سطح شهر از بی مسؤولیتی بیمارستان‌ها نشأت می‌گیرد. وی افزود: جلسات متعددی قیل و بعد از شیوع بیماری کرونا بین شهرداری و مدیران بیمارستان‌های تهران درباره نحوه مدیریت پسماندها برگزار و بیمارستان‌ها موظف شدند پسماندهای خود را قبل از تحویل در اتاقک‌های مخصوص جمع‌آوری کرده و آنها را بی‌خطر کنند که متأسفانه برخی بیمارستان‌ها از این کار سر باز می‌زنند. /جام جم دپلی

افراد زیر ۱۸ سال در ایران ۹ درصد مبتلایان به کرونا را تشکیل می‌دهند

ناقلان کوچک ویروس بزرگ

روند ابتلای کودکان به کرونا سیری صعودی در پیش گرفته است

هراس از فقدان به‌تنهایی می‌تواند هولناک باشد، اما ترس از نیستی یک کودک جنس دیگری از هراس است، گابوسی که هر بار می‌تواند ویرانمان کند. شنیدن خس خس نفس‌های یک کودک روی تخت بیمارستان و دیدن معصومیت او در مبارزه با ویروس کرونا گابوسی است که سایه آن حالا هفت ماه است روی سر خانواده‌ها پرواز می‌کند. از همان ابتدا هم در رابطه با ابتلای کودکان اطلاعات ضدونقیض بسیاری وجود داشت، هرچند در همان روزهای ابتدایی اعلام شد کودکان در برابر این ویروس آسیب‌پذیر نیستند، اما مشاهده موارد ابتلا و گاهی مرگ کودکان باعث این فرضیه شد و هراس فقدان جایش نشست. در آمار رسمی وزارت بهداشت کشورمان ردی از مرگ کودکان به‌واسطه ابتلا به کرونا ثبت نشده است، اما در میانه گفته‌های مسؤولان می‌توان دریافت کرونا پیرو جوان نمی‌شناسد و سایه تهدید کرونا روی سر کودکان هم وجود دارد.

چند روز پیش هم عبدالرسول همتی، معاون دانشگاه علوم پزشکی شیراز اعلام کرد ۲ درصد مبتلایان به کرونا در این استان را کودکان زیر ۱۰ سال تشکیل می‌دهند و آمار دیگری که خبرگزاری آنا چند روز پیش منتشر کرد، نشان می‌دهد بیش از ۳ هزار کودک به‌واسطه ابتلا به کرونا در بخش‌های مختلف بیمارستان‌های کشور بستری شده‌اند.

میثم اسماعیلی

جامعه

تحلیل‌های متفاوت

کارشناسان نظرات متفاوتی درباره ابتلای کودکان به کرونا دارند. بابک عشرتی، معاون بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایران در این زمینه از عده‌های بزرگ‌تری حرف می‌زند. او به ما می‌گوید، روند ابتلای کودکان به کرونا از اردیبهشت به بعد صعودی شده و اکنون ۹ تا ۸ درصد بیمارانی که در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، بستری و رصد می‌شوند، کمتر از ۱۸ سال دارند. با توجه به این اظهارنظر و این‌که دیروز سخنگوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجموع بیماران کووید-۱۹ در کشور را ۳۹۹ هزار و ۹۴۰ نفر اعلام کرد، می‌توان گفت حدود ۳۶ هزار کودک تاکنون در کشورمان به کرونا مبتلا شده‌اند.

تغییرات رفتار ویروس کرونا و تحقیقات تازه هم نشان از آن دارد که کودکان نه‌تنها در برابر این ویروس ایمن نیستند که به‌واسطه پایین بودن ویتامین D در بدنشان آسیب‌پذیرتر هم هستند. با همه این اوصاف بازگشایی مدارس در سال تحصیلی جدید بسیاری از پزشکان و مسؤولان حوزه پزشکی را مجاب به توضیحاتی کرد که شنیدنش همان گابوس اولیه است؛ این‌که در موج دوم پاییز یک‌میلیون کودک در معرض ابتلا هستند یا تخت‌های بیمارستانی جوابگوی کودکان نخواهد بود و بدتر این‌که به‌باور آنها یا ادامه حضور کودکان در مدارس آنها ناقلان خاموش ویروس در جامعه خواهند بود.

چند کودک قربانی کرونا شده‌اند؟

در آمارهای ثبت‌شده جهانی درصد مرگ کودکان به‌واسطه ابتلا ناچیز است، آن‌قدر که حتی در میان کودکان تا ۹ سال مواردی از مرگ ثبت نشده است، اما این بازه سنی وقتی تا ۱۹ سال تغییر می‌کند، آنها ۲/ درصد از میزان مرگ بر اثر ابتلا را در جهان تشکیل می‌دهند؛ هرچند آمارهای داخلی کشورها با آنچه در این فهرست منتشرشده، تفاوت‌های آشکاری دارد. به‌عنوان مثال در آمریکا آن‌طور که آمارها گواهی می‌دهند بیش از نیم میلیون کودک به‌واسطه ابتلا بستری شده‌اند. در ایران هم آمارها را باید از زبان مسؤولان محلی متوجه شد. در اصفهان آن‌طور که خبرگزاری صداوسیما به نقل از رئیس دانشگاه علوم پزشکی این استان منتشر کرده از ابتدای شیوع تا امروز ۶۰ کودک به‌خاطر ابتلا به کرونا جان عزیزشان را از دست داده‌اند. خبرگزاری آنا هم در مجموعه آماری که شهریور منتشر کرده، نوشته تا امروز تعداد ۴۲۷۶ کودک و نوجوان با ابتلای قطعی به کرونا بستری شده‌اند و متأسفانه تاکنون ۲۴۸ کودک و نوجوان مبتلای قطعی به کرونا در کشور جان باخته‌اند. در اظهارنظرهای دوترتا هم این آمار پایین‌تر است و هم پیوستی به این آمار، کودکان فوت‌شده را دارای بیماری می‌داند. اردیبهشت اسمال قاسم‌جان بابایی، معاون درمان وزیر بهداشت در حالی از فوت ۱۰ کودک به‌واسطه ابتلا به کرونا خبر داده بود که به گفته او همه آنها بیماری زمینه‌ای داشته‌اند که متأسفانه به‌خاطر بیماری توان ایمنی پایینی داشتند و فوت شدند.

چرا ابتلای کودکان هولناک‌تر است؟

آمارها را که شاهد بگیریم نتیجه این می‌شود که ابتلا در کودکان در مدت اخیر افزایش داشته است. همواره جامعه پزشکی هم از هراس نسبت به شیوع کرونا در کودکان می‌گوید اما چرا کرونا در کودکان می‌تواند هولناک‌تر باشد؟ محمدرضا هاشمیان، فوق‌تخصص ICU بیمارستان مسیح دانشوری معتقد است اگر رفتار کرونای کودکان شویم کشوری نیستیم که بتوانیم مقاومت کنیم، چراکه بیمارستان‌ها و ای‌سی‌وی‌های ما امکانات و متخصصان کافی برای کودکان ندارند.

پیام طبرسی، رئیس بخش بیماری‌های عفونی این بیمارستان هم درباره بازگشایی مدارس و افزایش فراگیری کرونا می‌گوید همیشه شروع اپیدمی بیماری‌های ویروسی مثل آنفولانزا از مدارس آغاز می‌شود و درمورد کرونا و سایر بیماری‌های ویروسی دیگر هم غیر از این نیست، از همین رو نباید جمعی در مدارس شکل بگیرد تا بچه‌ها این ویروس را به سایر افراد انتقال دهند. هشدار او اما درباره چرخه انتقالی است که از سوی کودکان شکل می‌گیرد. از منبوی محرز، متخصص بیماری‌های عفونی می‌پرسم چرا ابتلای کودکان در چرخه سرایت اهمیت بیشتری دارد. او به جام جم می‌گوید تعداد زیادی از کودکان مبتلا علائم بازاری ندارند. مدت زمان پنهان بودن ابتلا در کودکان تفاوتی با بزرگسالان ندارد و همان دو هفته است، اما چیزی که ابتلای کودکان به کرونا را مهم‌تر می‌کند این است که آنها در تمام مدت ناقل بودن شان بدون علامت هستند. همین موجب می‌شود در صورت ابتلا، برای تشخیص بیماری آنها اقدام نشود و این باعث سرایت ویروس به کل خانواده می‌شود.

موضوع مورد اشاره این متخصص بیماری‌های عفونی را در حرف‌های محمد طالب‌پور، رئیس بیمارستان سینا هم می‌توان دید. به‌باور او نیز کودکان ناقلان بسیار خوبی هستند و ویروس را بدون این‌که خودشان مبتلا شوند، منتقل می‌کنند و این موضوع به افزایش شیوع ویروس کمک می‌کند. به گفته او، این موضوع بیش از آن‌که برای خود کودکان خطرناک باشد، برای والدین آنها پرخطر خواهد بود و حتی باعث چرخش این ویروس از طریق بچه‌ها بین خانواده‌های مختلف هم می‌شود.

تفاوت ابتلا در کودکان و بزرگسالان

بیمارستان فوق تخصصی کودکان مشهد است. او می‌گوید علائم کرونا در کودکان با بزرگسالان متفاوت بوده و محدود به دستگاه تنفسی نیست و با تظاهرات بالینی دیگر خود را نشان می‌دهد. به گفته او کرونا در کودکان ممکن است علائم تنفسی نداشته باشد، اما دارای چهار علامت گوارشی از قبیل اسهال، استفراغ شدید، تب بالا و عوارض پوستی است.

این در حالی است که ویروس کرونا در بزرگسالان با علائم اختصاصی تنفسی مانند سرفه و عطسه خود را نشان می‌دهد. اما متخصصانی هم هستند که معتقدند علائم این بیماری در کودکان و بزرگسالان تفاوتی ندارد اما ممکن است در کودکان این علائم بیشتر باشد. پرویش داوودیان، متخصص بیماری‌های عفونی و گرمسیری دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان یکی از آنهاست. او معتقد است علائم در این گروه هیچ تفاوتی با علائم بزرگسالان ندارد، هر چند ممکن است علائم دیگری در کودکان بروز کند که باید مورد توجه خانواده‌ها قرار بگیرد. به گفته او، در کودکان زیر یک سال تب بالا اهمیت زیادی دارد، بنابراین در صورتی که تب با درمان‌های عادی پایین نیاید، والدین باید کودک را نزد پزشک ببرند و پزشک، کرونا را نیز در فهرست تشخیص‌های خود قرار دهد. علامت دیگری که بسیار شایع است و هر سال در فصل تابستان بسیاری از کودکان با آن مواجه می‌شوند، اسهال و استفراغ است و با توجه به این‌که این دو علامت می‌تواند از علائم گوارشی کرونا باشد، باید مورد توجه خانواده و پزشک قرار بگیرد.

مدت زمان پنهان بودن علائم کرونا دو هفته اعلام شده است، اما حالا در تحقیقی که در کره جنوبی روی کودکان انجام شده مشخص شده است که کرونا می‌تواند تا سه هفته داخل مخاط بینی کودکان باقی بماند؛ موضوعی که نشان‌دهنده قابلیت بالای انتقال و پخش ویروس توسط کودکان است. اما این تنها تفاوت کودکان مبتلا به ویروس کرونا و بزرگسالان نیست. بسیاری از متخصصان معتقدند شدت این بیماری هم در کودکان نسبت به بزرگسالان کمتر است. غزال شریعت پناهی، رئیس اداره سلامت کودکان وزارت بهداشت می‌گوید آماری که ما داریم نشان می‌دهد بیماری کرونا در کودکان خفیف‌تر است. او می‌گوید آنچه به عنوان موارد قطعی ثبت شده کرونا در کودکان وجود دارد اکثر موارد خفیفی بودند که بهبود پیدا کرده و از بیمارستان ترخیص شده‌اند و موارد فوتی و آنهایی که منجر به بستری در آی سی یو شدند بسیار کم بودند. بنابراین، بر اساس آمارهای موجود نه تنها در ایران بلکه در دنیا به نظر می‌رسد شدت بیماری در کودکان کمتر از بزرگسالان است.

یکی از فرضیه‌ها در این ارتباط به واکسیناسیون کودکان مربوط می‌شود، به این مفهوم که انجام واکسیناسیون در کودکان ایمنی نسبی در آنها ایجاد کرده است. تفاوت روشن دیگر در مقایسه ابتلای کودکان و بزرگسالان مربوط به علائم این بیماری است. بسیاری از متخصصان معتقدند علائم ابتلا در کودکان هم با بزرگسالان تفاوت دارد. یکی از آنها علی جعفری، رئیس